

Fåglar vid Nyckelgrundet - tio veckor sommaren 1988

Ulf Eriksson & Bengt Sundström

I Arboga är vi en grupp fågelintresserade, som sedan 1980 bedrivit fågelstudier i den del av Västmanland som omfattas av Hjälmaran. Västmanland har faktiskt sin sydligaste utpost vid Tjugholmen, en ö i sjöns södra del. I och med att dessa studier påbörjats börjar en, ur ornitologisk synpunkt, tidigare utforskad del av landskapet bli allt mer välkänd.

Nyckelgrundet

Sydost om ön Valen ligger ett på många sätt märkligt grund - Nyckelgrundet. Snarlika grund finns visserligen på andra håll i Hjälmaran, men Nyckelgrundet skiljer sig i ett avseende från de övriga, nämligen genom mängden av rastande fåglar under sommaren. En av anledningarna till fågelansamlingarna är den rika tillgången på småfisk i närheten. Det viktigaste skälet till ansamlingarna av arter som t. ex. dvärgmåsar och svarttärnar är dock den rika insektsförekomsten. Den lilla dagsländan *Caenis luctuosa* svärmar här i miljontals under sommaren. Vattenkemin tycks passa den lilla sländan perfekt.

Verksamheten 1988

Under tio veckor sommaren 1988 besökte vi grundet en gång per vecka och de iakttagelser vi gjorde är sammanställda i tabell 1. Kommentarer byggda på erfarenheter vi gjort under tidigare år, då grundet besökts i liknande omfattning.

Litteratur

Eriksson, B. & Eriksson, U. 1986. *Fågellivet i Valenområdet*. Meddelande nr. 17/1986. Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Eriksson, U. 1985. Valenområdets fågelliv. *Västmanlands läns Natur* 3: 21-30.

Ulf Eriksson, Karl Knutssonsgatan 2 B,
732 32 Arboga
Bengt Sundström, Östra Hamngatan 3
B, 732 30 Arboga

Art	Vecka												
	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36			
Storlom	1			2								1	2
storskarv	1	1										1	2
kricka	1		2	3	2							5	5
gräsand				1	11							17	25
vigg	3200			2								5	
fiskgjuse				2	1	1	1					1	1
strandskata	2												
kustsnäppa					8								
kärnsnäppa	5	2			2								
storspov	2												
gluttsnäppa	1												
drillsnäppa		1			2	2							
roskarl					1								
svarthuvad mås*					1	1							
dvärgmås	1	6	11	2	14	3	7	1	1			1	2
skratmås	10	25	25	30	80	30	70	120	90	120			
fiskmås							3		2	2			
silltrut												2	
gråtrut	25	25	35	10		20	20	32	20	15			
havstrut	2	2	3		2		1	3	2	2			
skrättärna	14	20	35	42	32	38	25	10	2				
fisktärna	28	30	30	30	35	30	30	25	30	8			
svarttärna	1	1	9	17	6	2							

Kommentarer till tabellen: storlommen har vi ännu ej funnit häckande i området, men enstaka ex. ses dagligen fiska i de omgivande vattnen. Storskarven är en daglig företeelse under hösten (som mest 12 ex.). Att enstaka ex. översomrar så här, har skett några år under 1980-talet. P. g. a. små vågor var viggens svårräknad vid de flesta besöken. Här rör det sig om rastande och ruggande vigg, som varje sensommar samlas bl. a. på vattnen söder om Nyckelgrundet, alltså inte i grundets omedelbara närhet. Strandskatan häckar med 3-5 par i Valenområdet, varav ett par på Västra Nyckelgrundet. I övrigt var 1988 ett dåligt år beträffande rastande vadare på Nyckelgrundet. Kustpipare, sandlöpare saknas t. ex. helt. Dessa brukar ses i

*) Observationen har ännu ej granskats av SOF:s raritetskommitté (red. anm.).

enstaka ex. eller i småflockar. I de omgivande vattnen kan havstrut räknas i ett 50-tal ex. och gråtrut i 1000-tals ex. vid denna tid på året. Silltruten ses dock ej så ofta. Måsarna förekom i normal omfattning med undantag för den svarthuvade måsen, som ju är en raritet och tidigare aldrig observerats i området. Den uppehöll sig vid grundet i ca. två veckor. Svarttärna och fisktärna förekom i normal omfattning, den senare häckar på grundet. Skrättärna når de flesta år upp till hundratalet rastande (max. ca. 300), men 1988 var skrättärnorna fördelade på flera andra rasplatser i sjön.

Dvärgmåsar är en vanlig syn kring Nyckelgrundet på sensommaren. På bilden syns en ungfågel. Foto: Tero Niemi

